

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LV. Ч. 111. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, середа, 14-го травня 1947. No. 111 JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, May 14, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ

Тел. „Свобода“: ВДЖен 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВДЖен 4-1076 4-0802

THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРИЗНАЧАТЬ НЕГАЙНО СТО МІЛЬЙОНІВ НА ПРОТИ-ТОТАЛІТАРНУ ПОЛІТИКУ

Після прийняття законопроекту про негайну допомогу Греції й Туреччині для спинення комуністичного походу, Корпорація для Фінансової Відбудови має внаслідок цього \$100,000,000 на таку акцію, заки ще буде вигаданий і підписаний новий закон. Сенат не годиться на те, щоб прийняти ухвалу палати репрезентантів як текст нового закону, а хоче вирівняти обидва тексти законопроекту на конференції. З огляду, що оба законопроекти містять постанову, що ще заки уряд дістане фонди з бюджету, можна буде тимчасово внаслідок цього фонди до висоти \$100,000,000 з Файненс Ріконструкшен Корпорейшен, ця справа вже налагоджується. На підставі згаданої постанови уряд зможе швидко зорганізувати економічні й військові місії до країн, для яких має бути внаслідок цього допомога. Сенат негайно приступить до дебати над ухвалою допомогати фондами для інших країн, яким загрожують комунізм внаслідок завоювання господарки.

ЗАПОВІДАЄ КРИЗУ В ПОЛОЖЕННІ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.

З огляду на те, що з днем 1 липня кіпчуться опіка UNRRA над скитальниками в Європі, а нова установа опіки над скитальниками — Інтернешенел Рефюджі Організаційшен (IRO) ще не готова перебрати дальню працю, настане криза в положенні тих нещасливців. Таке заповідає Лесинг Дж. Розенвалд, президент Американського Комітету для Жидівства. Він щойно повернувся з оглядин скитальних таборів по Європі, в яких живе 850,000 таких переміщених людей, а які не мають вигляду на ніяку допомогу на життя. Розенвалд домагається зміни імміграційного закону Злучених Держав, на підставі якої можна б допустити 400,000 нових іммігрантів зпоміж скитальників. Він опрокидає твердження, наче б то усі скитальники були жиди. Навпаки, він каже, що лише четвертина з них це жиди, а решта це християни. Він признає, що зпоміж жидів яких 60 відсотків волять приїхати в Америку, замість їхати в Палестину.

ВОЛЕС НЕГОДУЄ НА ПРОТИКОМУНІСТИЧНУ ПРОПАГАНДУ.

У своїй черговій промові після повороту з Європи, Генрі Волес, бувший віцепрезидент і секретар торгівлі, назвав „ганьбою“ всі протикомуністичні розмови й промови в Америці, а домагання президента Трумана, щоб призначити \$25,000,000 на провірку діяльності публичних службовиків назвав „полюванням на чарівницю“. Це сказав Волес у промові в Мінеаполіс. Він заявив, що „комуністів треба трактувати як людей, а не як особу, призначені на в'язницю“. Він теж сказав, що 99 відсотків людей, що їх називають комуністами, не є комуністами. Про себе сказав між іншим, що уряд президента не є для нього приманкою, однак, коли треба було дати допомогу ліберальній справі, тоді він готовий старатися вийти президентом. Про отягання Росії співпрацювати з Америкою сказав Волес, що це діється тому, що Росія боїться депресії в Злучених Державах. Недостача довіри між Америкою й Росією є причиною невдач в Об'єднаних Державах — визнавав Волес.

БЕРЛІ ГОЛОВОЮ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

Колінійний асистент секретаря стейту Адольф А. Берлі і „мислитель“ в кабінеті ньюйорського посади Фіореллі Ла Гардія, став вибраний головою Ліберальної Партії на зібранні в Нью Йорку. У своїй промові Берлі пригадав, прийнявши, що то його група зорганізувала була початкову Американ Лейбор Парті в Нью Йорку, однак опісля вийшла з неї, бо туди закралася комуністи й повели свою агітацію. Берлі цим не чутється знеохочений і твердить, що Ліберальна Партія потрібна тепер як у внутрішній-американській так в закордонній політиці. Ми надіялися забезпечити в Америці після війни, а тимчасом діждалися світу поділеного на два озброєні табори.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧИВ НАСТУПНИКА ПО АЧЕСОНІ.

З великим жалем прийняв президент Труман резигнацію теперішнього підсекретаря стейту Діна Ачесона у вівторок 12 травня, а на його місце назначив банкіра Роберта Аберкомбія Ловета з Нью Йорку. Ловет був давніше асистентом секретаря війни для повітряних справ. Він має 51 літ життя і повний енергії.

Асистент секретаря стейту Вільям Бентон, який досі провадив культурний відділ і був відповідальний за радіопрограму „Голос Америки“, заявив, що зрезигнує з свого становища після відмови конгресом фондів на цю програму.

Небувалий успіх української допомогової імпрези в Шикаго

ЕНТУЗІЯСТИЧНЕ ПРИЙНЯТТЯ ІВАНА ГОДЯКА; 12,000 ДОЛЯРІВ НА ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ.

Шикаго, 12 травня. (Телефоном до Свободи). — Велика концертна імпреза, що відбулася старанням Ліги Американців Українського Походження в суботу, дня 10, травня в Сивик Опері Гауз в Шикаго і дохід з якої був призначений на допомогову акцію українським скитальникам в Європі, мала небувалий моральний і матеріальний успіх. Головною atrakцією імпрези був виступ фільмового артиста з Галивуд, Івана Годяка, якому насамперед треба завдячувати цей величезний успіх імпрези. Ентузіастичне прийняття приготувала українська громада в Шикаго своєму славному землякові вже на місцевому аеродромі, а оскільки під час його виступу на сцені не було кінця. Іван Годяк, один з передових артистів фірми Метро-Голдвин-Маєр в Галивуд, з власної ініціативи запропонував свій виступ на таку благодійну ціль, як допомога жертвам війни в Європі. Його глибоко-змістова 10-хвилинна промова під час концерту, виголошена чистою українською мовою, схвилювала до глибини душі привняну на залі три-тисячну публіку. В очах багатьох блискіть сльози. Згадуючи привітання на аеродромі під час якого мала дівчинка вручила йому китицю квітів, та навізуючи до Дня Матері, Іван Годяк пригадав ці тисячі українських сиріт на скитанні в Європі, які не мають мати до кого промовити слово „Мама“ та яких ніхто не пригоріє, не приголубить. Такими сиротами, бо без батьківщини, є всі українські скитальники. Як радісно було б, якби так ми, американські українці, обняли і приголубили наших осиротілих братів. говорив Іван Годяк з найбільшим чуттям. Репрезентативна зала Сивик Опері Гауз навідріч чи бачила коли таке велике одушевлення і такий великий ентузіазм, як його викликав виступ і промова Івана Годяка. Протягом коротких 10 хвилин, призначених на збірку, прийшли зложили понад 4 і пів тисячі доларів на допомогову акцію для українських скитальників. Між жертвами виділює теж більші суми, між іншими 500 доларів, якими започаткував збірку Іван Марушак. Виступ скрипачки-віртуозки Доїни Греско, вже сама поява якої на сцені викликала безмірне одушевлення, що ще збільшувалося з кожним тоном її високо-мистецької гри, а дальше виступи оперової співачки Марії Поліна-Лісєт, оперового співака Олександра Кульпака та Злученого Українського Хору, під керівництвом упрямою Степана Чуби, давали з черги причину до небувалої ентузії у зборі публіки, що кожний їх виступ заслужено погороджував справді бурю оплесків. До великого успіху причинилися теж вмілий фортепіановий супровід талановитої молодішньої Ольги Дмитрів.

Під час концерту на сцені сидів Іван Годяк, з головою Ліги Американців Українського Походження та головним організатором цієї імпрези, адв. Роданом Смуком, ексекутивним директором ЗУАДопомогового Комітету д-ром Володимиром Галаном і президентом цього Комітету адв. Іваном Паньком праворуч, та головним секретарем У. Н. Союзу Дмитром Галичником і головою Українського Конгресового Комітету Степаном Швейком ліворуч.

Загальною приходу з продажів білетів і добровільних жертв було понад 12,000 доларів. Ця місцева американська преса надрукувала з цієї імпрези довгі згадки, даючи їй якнайкращу оцінку. Не можна не висловити великого признання цілій українській громаді міста Шикаго, бо всі громадяни разом і кожний окрема, чи то участю та працею в концертному комітеті і в організації імпрези, чи то участю в самому концерті та своїми грошевиими жертвами, причинилися спільно до цього великого успіху, що ставить українську громаду в Шикаго за приклад для цілого американсько-українського загалу. Не має сумніву, що суботня допомогова імпреза в Шикаго увійде в історію американських українців, як один з кращих проявів їх зорганізованого громадського життя.

Ісландія — 15-тий член І. Р. О.

Лейк Соксес, Н. Й., 12 травня. — Спеціальний посол Ісландії до Зл. Держав Тгос Торс підписав сьогодні в імені свого уряду статут ІРО (Міжнародної Організації для Скитальників), збільшуючи загальну кількість членів цієї організації до числа 15. Приступлення Ісландії до ІРО, існування якої вимагає мінімум 15 членів і 75% загального бюджету, наближує цю організацію до її здійснення. ІРО тепер має вже потрібну кількість 15 членів.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ В ОТАВІ ПРО НОВУ ІМІГРАЦІЮ ДО КАНАДИ.

Учутістю, 2, травня, забирали голос в справі нового імміграційного закону оба українські послы до канадського парламенту в Отаві. Посол Антін Галика (з Вервеля, в Альберті) згадав з признанням про новий імміграційний план, виявлений прем'єром Канади Мекензі Кінгом і заявив, що буде голосувати за це пропозицію. Та заки закон буде прийнятий, посол Галика пред'являє від себе вісім поправок. При обговорюванні цих поправок пос. Галика згадав про потребу допущення більшого числа українських іммігрантів, які в минулому виказали своє зрозуміння нового громадянства. — Другий український посол, Ф. С. Залітний з округу Дофен, у Манітобі, теж звернув увагу на придатність українських іммігрантів, а зокрема підтримував проект нової імміграції випрацьований Українською Католицькою Радою Канади.

РІВНІ ПРАВА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

Литовська католицька газета „Драугас“ (Друг) повідомляє, що українські скитальники в британській окупійній зоні Німеччини здобули такі самі права, як їх мають інші національні групи. Газета додає, що це „допороважує до скаженості червоних москалів“.

БУНТ В ТАБОРІ ПОЛЬСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

Мюнхен, 12, травня. (ЮП). — В таборі польських скитальників в Альштадт біля Ляндсбергу був вихід дві дні тому бунт проти ново-призначеного адміністратора табору, при чому польські скитальники здерли американський прапор та вислали чорний. У вихідному вівторку бунту мусіла інтерв'ювати американська військова поліція, кинувши при цьому три слізозгазні гранати. Сьогодні бунт поновився, при чому „анти-репатріаційний блок 200 до 300 скитальників“ знову мав заатакувати поліцію. Американський командант загрозив „гострішими заходами“, якщо цього буде потрібно.

ПРИ КІНЦІ МІСЯЦЯ ПРИЙДЕ КОРАБЕЛЬ З СКИТАЛЬНИКАМИ.

Минулої неділі вийшов з Гдині корабель „Ірні Пайл“, що везе на кошт американського уряду 551 американців польського походження. „Ірні Пайл“ заїде теж до Бремергафен та забере ще відповідну кількість скитальників-переселенців з Німеччини. До Нью Йорку він приїде, правдоподібно, 25-го травня.

БОЛЬШЕВИКИ ПОБАЧИЛИ „РЕАКЦІЮ“ ТЕЖ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ФІЛЬМОВІЙ ІНДУСТРІЇ.

Москва, 12, травня. — „Культура і Життя“, офіційний орган відділу агітації і пропаганди комуністичної партії, в своєму останньому виданні відкрив „монопольстичний капіталізм“ та „реакцію“ теж в американській фільмовій індустрії. Большевицька газета вмоняє в своїй читачів, що американський фільм, подібно, як і американська преса, „пішли на службу“ американському капіталізму, імперіалізму та експансіонізму. Большевики обурені, що в американських фільмах представляється завжди комуністів, як злочинців, шпигунів і т. п., натомість чесними і героями є завжди поліція, військо та підприємці, що поборюють комуністів. Закладаючи американський фільмовий промисел цілий ряд інших „ухилів“, в ролі расової дискримінації і т. п., большевицький агітатор твердить, що Галивуд заснує свій фільмами, що відповідають політичним цілям департаменту стейту та що їх продукують під директивною американського урядового представника.

АРАБИ ПОГРОЖУЮТЬ ВІЙНОЮ

ВАЖЛИВІ РІШЕННЯ О. Д. В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 12, травня. — Комітет Загального Зібрання О. Д. до справ політики та безпеки вирішив сьогодні більшістю 29 голосів проти 10 та проти 10 здержаних, виключити з компетенції пропонуваного провісочного комітету О. Д. в справі Палестини всі референції, що відносилися б до незалежності цієї країни. В дальшому, більшістю 36 голосів проти 8 та при 4 здержаних вирішено не об'єднувати місяць доходить згаданого комітету тільки до Палестини, але дозволити йому провадити свою працю всюди, де вважатиме за відповідне. Вкінці вирішено, що звіт до комітету, яке він має пред'явити Загальному Зібранню О. Д. у вересні, не повинно охоплювати „майбутнього уряду Палестини“. Проти цих рішень запекло боролися арабські представники. Один арабський делегат погрожував, що арабські країни бойкотуватимуть пайблишу сесію Загального Зібрання О. Д. у вересні, а інший погрожував, що як довго не припиниться жидівська еміграція до Палестини та не проголоситься цієї країни незалежною арабською державою, так довго існуватиме можливість війни.

БАЛКАНСЬКА СПРАВА В РАДІ БЕЗПЕКИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 12, травня. — Представник Советського Союзу в Раді Безпеки О. Д. на сьогоднішньому засіданні оспоровав право Балканської Провісочної Комісії призначити підкомісію, яка мала б продовжувати нагляд над подіями на грецькому кордоні, та проти якої виступили Албанія, Югославія та Болгарія.

АНГЛІЯ ГОТОВА ПРИСПИСТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІНДІЇ.

Лондон, 12, травня. — Британський уряд виявив готовість не дождитися з проголошенням політичної незалежності Індії аж до червня наступного року й приспистити її, але тільки під умовою, що гіндуси і мусульмани вирівняють свої політичні розбіжності.

ХАРЧОВИЙ УЛЬТИМАТ НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Діссельдорф, Німеччина, 12, травня. — Робітничі союзи, які практично репрезентують всіх 500,000 робітників в цьому місті, вручили сьогодні британському Військовому Управлінню перший післявоєнний ультимат, в якому домагаються перевірити протягом 10 днів їх харчове положення. В іншому випадку британські окупаційні власті мусять числитися з безконтрольною акцією робітників та резигнацією місцевого уряду.

ПЕРЕД КРИЗОЮ ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Рим, 12, травня. — Італійський прем'єр Альчіде де Гаспері зголосить резигнацію свою власну та свого уряду після завтрашньої сесії Національного зібрання. Причиною нової кризи уряду є бажання прем'єра створити новий уряд з більшою участю в ньому правих партій, щоб в той спосіб ослабити лівих, які надають тон італійській внутрішній політиці від часу закінчення війни.

БОРІТЬБА ПРОТИ КОМУНІЗМУ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 12, травня (ЮП). — Тридцять членів грецького парламенту, з віцепрем'єром Гонатасом на чолі, внесли законопроект про поставлення поза законом грецької комуністичної партії. З авторитетних джерел повідомляють, що американська амбасада заявила проти такого закону. В міжчасі, 20,000 на грецьку армію вже другий день продовжує успішний генеральний наступ на комуністичні партизанські загони в західній Тесалії.

ТУРЕЧЧИНА ПРОХАТИМЕ ПОЗИЧКИ ТЕЖ ВІД СВІТОВОГО БАНКУ.

Лондон, 12, травня (ЮП). — Сьогодні в телеграфічному інтерв'ю президент Туреччини Ісмет Іноні заявив, що американська допомога його країні буде використана в цілях для військово-оборонних цілей. Для економічної відбудови і розвитку Туреччини прохатиме позички від Світового Банку. Відповідаючи на 10 річних запитань, президент Іноні виявив бажання якнайтіснішої співпраці з Грецією, та рішучий спротив проти будь-яких закордонних домагань до Дарданелів і турецької території.

ТАЄМНИЧА МІСІЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДИПЛОМАТА В ЄРУСАЛІМІ.

Єрусалим, 12, травня. — Советський консуль в Бейруті побував кілька днів в Єрусалимі і вчора вийшов до Тель Авів, не бачивши нікого з офіційних представників, ані не даючи жодного пояснення своєї місії.

РУМУНІЯ І ПОЛЬЩА ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

Румунський уряд офіційно заперечив повідомлення, мовляв він вислав до Советського Союзу одержане в допоміг до голодному населенню американське збіжжя. Польський уряд заперечив вістки про страйк вуглекопів на Шлезьку.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписки на три года:		Three years a copy:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з поштовими (з англійською частинкою):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАХАБНІСТЬ, ТА ЦЕ ЯКА!

Святкуючи другу річницю перемоги над гітлерівською Німеччиною, Кремль призначив аж трьох своїх найвизначніших журналістів, щоб у цей день добре вилаяли Злучені Держави і „доказали“, що однієї Совети розгромили Гітлера, а ніхто інший. Ілля Еренбург, Еуген Тарле та Давид Заславський є тими нахабними журналістами, що виконали це доручення.

Заки підемо далі, пригадаємо, як то в Америці вчасі війни широко розписувалося про героїства советського вояка. Теж і по війні в Америці навіть не пробувано зменшувати справжнього, советського вклада, вложеного в боротьбу з Гітлером. Так поступав уряд, так поведився американський нарід, таке було відношення преси до цієї справи. Коли ж іде про американських українців, то вони знали краще інших, яких великих жертв коштувала український нарід боротьба з нацизмом. Тому, як у Соетах хто не дописував, то був ним провід, Кремль, а не героїські народи, поневолені Кремлем, ні їх діти у Червоній Армії.

Та це одна річ, а цілком що інше та воєнна допомога, яку дали Злучені Держави. Навіть найбільший ворог Америки, якщо не зійшов цілковито з глузду, мусить признати, що Злучені Держави були в цій війні справжнім „арсеналом демократії“. Без понад дванадцять мільйонів зоблізованих американських вояків, без американських тенків, бомберів, воєнних кораблів, гармат, харчів і т. п. Гітлер і Муссоліні були б нині панами Європи, а Сталін з Молодцовим на шибиці. Знов Еренбург, Заславський та ім подібні були б ще окремо мучені як такі, що є з жидівської крові. Так не сталося завдяки Америці. Тепер вони відплачуються Злученим Державам за цей ратунку у такий спосіб, що пишуть, що американці властиво не допомагали та не воювали, а тільки „блорували“, лякали різними „тайними зброями“, а як були які американські перемоги, то хіба над нещасними ніграми в Кароліні або Місисіпі... В очах американських „доларових дипломатів“ перемога над Гітлером не була навіть перемогою, але великою поразкою. Одне, пишуть у Москві, Америка могла „блорувати“ в минулій війні, тепер цей „блор“ не залякає Кремля; Совети ніколи не уступали перед такими, що „блорують“. Спелення Європи, пишеться далі, зачалося від 22 червня 1941 року, коли то Німеччина напала на Совети. Британсько-американська війна в Африці це сміх, а справа „зі західним фронтом“, це ганьба, пишуть „Ізвестія“, підкресляючи, що одинока советська армія врятувала не тільки Совети, але й Париж, Прагу, Лондон і „свободу нової Югославії“. За це все, пишеться далі, Америка планує тепер хрестоносний похід проти Советського Союзу, хоч ніхто в ньому цілком певно участі не візьме.

Такі речі розголошувалося ще теж і по радіо, повторюючи, що тільки одинокий Советський Союз сам переміг Гітлера і врятував Європу та цивілізацію.

Мексиканський приятель

„Дон Порфіріо“, якого дійсне ім'я було Порфірій Діас, був безперервним президентом Мексика від 1884 до 1911, доки проти нього не вибухла революція під проводом Мадери в 1911 р. За Порфірію чужоземний капітал був забезпечений у мексиканських інвестиціях, а за це цей капітал забезпечував Порфірію уряд президента майже впродовж 40 літ. Різні підприємці зі Злучених Держав обильно користувалися привілеєм, які давав їм Порфірій. Та як в 1911 Франсиско Мадеро повалив Діаса, тоді в Північній Америці повстала ворожнеча до нового, революційного Мексика. У самому Мексикі настали часи, типові латинсько-американським республікам минулого століття: безупинний хаос і насильне скидання кожнорічного президента. Серед того Злучені Держави вислали були до Мексика неважливу зрештою карну експедицію під проводом ген Першинга. Знов мексиканський кандидат на президента, Панчо Вілля, загнав був раз на територію Злучених Держав і мало що не довів до війни між обома сусідами. Перша світова війна дала притоку німцям притягнути Мексик на свій бік. Доперва остання війна наблизилася Мексик до Злучених Держав під політичним оглядом. Залишалася ще економічна ворожнеча, бо мексиканський уряд поновляв вивоз американських капіталів, очевидно за відшкодуванням.

Серед таких споминів з недавньої минувшини президент Злучених Держав, Гері С. Труман, вибрався в безрезні теперішнього року на відвідини до Мексика. Успіх його відвідин показується у ревізиті мексиканського президента Мігеля Алемана, який перебував у Злучених Державах від візиту 29 квітня до візиту 6 травня. Забули люди за давні взаємні рекримінації, за ворожнечу, за грошеві зиски, а навіть за колишні війни між обома країнами, а згадували про взаємні інтереси, про приязнь, про потребу солідарності, про безпеку на майбутнє. Найбільше говорили про добросусідські відносини.

Незвичайною до деякої міри була поведінка американських провідних людей у відношенні до през. Алемана: йому на стрічу аж до границі Мексика вислав през. Труман свій президентський літак, а в доорозі до столиці супроводжали його американські бомбери. Коли у вівторок 29 квітня през. Алеман прибув до Вашингтону, йому на привіт вишшов през. Труман в оточенні цілого кабінету і військових достойників. Коли Алеман їхав з летунського майдану до Білого Дому, яких 800,000 людей вийшли на вулиці міста, удекорованого мексиканськими й

американськими прапорами. Як на місто Вашингтон це велике число. Тільки людей не явилася навіть під час побуту англійської королівської пари у Вашингтоні в 1939 р. Згаданого дня відбувся державний бенкет на честь мексиканського гостя в Білому Домі, а в ньому, очевидно, взяла участь найвища знать. У середу 30 квітня відбулися наради Пан-Американської Юнії при співучасті Алемана і репрезентативів 21 американських республік на знак загальної американської солідарності.

Та мабуть кульмінаційною точкою побуту през. Алемана була його поява на спільних зібранні обох палат конгресу Злучених Держав у четвер 1 травня. Це небувала подія в історії взаємин обох сусідніх держав. У п'ятницю 2 травня поїхав мексиканський гість до Нью-Йорку, де була звичайна парадна, влаштовувана з нагоди побуту достойних гостей. Крім того управа міста надала Алеманові почесне громадянство міста і ключі міста Нью-Йорку. Вечір того дня відбувся в готелі Комодор обід на честь гостя, улажений Пан-Американським Товариством Злучених Держав. На час побуту Алемана в Нью-Йорку през. Труман вислав для його вжитку своє авто з Вашингтону. Це вже признака особистої приязні.

Поява през. Алемана на нарадах Організації Об'єднаних Держав у суботу 3 травня була надзвичайною, але це лише

Микола Чубатий.

Проти кого бореться Україна?

Політичне положення у світі починає змінюватися в користь українського народу. Коли в часі війни західні демократичні держави мусили рахуватися з Советською Росією, якої вони кінцево потребували, щоб зломити силу нацистичної Німеччини, то нині немає вже тої konieczности та західні демократичні держави відзискають свободу у веденні своєї світової політики. Навпаки, російсько-большевицький імперіалізм та комуністична пропаганда Москви по цілому світі загострила чуйність західної демократії проти московського тоталітарного комунізму та російського імперіалізму. Тому їх інтересом нині є ослабляти Советську Росію та зупиняти поширювання її впливів.

Річ природна, що в такій ситуації починає вже й впливово преса писати про потребу визволення України, бо це мав би бути засіб до ослаблення московського імперіалізму. Про справу визволення України вже без подразнення стане говорити й відповідальний державний муж та без страху, що

припадок, що саме тоді була скликана повна Асамблея Об'єднаних Держав, яка має осідок в Нью-Йорку. У понеділок 5 травня відвідав мексиканський гість військову академію у Вест-Пойнт над Гудсоном і там передав як символічний дарунок мексиканський прапор. Огляненням велетенських електрично-водних заводів в Долині Тенесі у вівторок 6 травня закінчив през. Алеман свої відвідини.

У часах, коли в цілому світі поширене взаємне недовіра народів до народів і держав до держав; коли могутні сусіди живуть небувалих способів на підкопання сили слабшого сусіда з метою, щоб над ним опісля запанувати — у таких саме часах між могутньою Америкою і слабким Мексиком наладнюються відносини на підставі повної рівності й незалежності. Взаємні відвідини голов обох сусідніх держав є видним знаком епохальної переміни настроїв по обох боках граничної ріки Ріо Гранде. Вони є теж вказівкою, як повинні укладатися подібні відносини в цілому світі.

Ніщо дивного, коли визначні американські журналісти виходять з такими завагами:

Коли б так на мапі на місці Злучених Держав Америки була поміщена Советська Росія, то як тоді виглядав би на цій мапі Мексик? Чи не був би він замальований червоною краскою разом з цілим північно-американським континентом?

Це пригадує тому, що з Москви кидається безупинно закликати остероги: „Стережіться американського імперіалізму!“

його думка прихильна для справедливої справи України може викликати гнів могутнього Кремля. Одним словом, нині обставини є на загаль користь для ясного ставлення справи визволення України як актуальної справи світової політики.

Коли західні демократичні нації нині щораз виразніше звертаються проти Москви, то для українців по всьому світу стає основною справою української національної політики — справа, проти якої Москви звертається світ західної демократії; тільки проти світового комунізму, для якого Москва є нині столицею, чи теж проти Росії та проти російського імперіалізму взагалі.

Читаючи американську пресу та слухаючи промов людей рішальних в американській закордонній політиці, відноситься враження, що ця справа не є для багатьох вповні ясна. Одні говорять про спинення комунізму, другі про спинення російського імперіалізму як такого. Перші, підкреслюючи в першу чергу небезпеку комуністичного опанування

дальших держав Європи, нерідко ясно протиставляють Росію російському комунізму. Вони навіть нерідко підкреслюють доброту та другі симпатичні прикмети російського народу а всю вини нищівного світового замішання звалою тільки на комуністів.

Річ природна, що такий підхід помилковий. Україну, Польщу, балтійські держави та Фінляндію завойовувала так само Росія царська, як й нинішня Комісарська. Опанувані морські проливи Босфору та Дарданель намагалася так само царська Росія як й нинішня Росія Сталіна. Україну гнобила так само біла Росія як й нинішня червона. Західні впливи в житті українського народу, української церкви, нищили так само Катерина II як й Сталін Кривавий. Значить, політичні цілі білої та червоної Росії ті самі, тільки методи поступовання дещо відмінні. Большевики примінюють терор універсальний, царський уряд стосувався його у відокремлених випадках та не так брутально. В тім й ціла різниця.

Неясність підходу серед західних народів до Москви є теж головною причиною, чому нині на заході немає майже ніякого пляну щодо політичного укладу Східної Європи на випадок упадку комуністичної диктатури в Москві. Що мало б наступити на випадок розвалу СССР: відбудова Росії більше чи менше демократичної, чи розбиття Росії на національні держави, з приміненням права самоозначення народів?

Зрештою, не можна дивуватися цій неясності західного дипломата чи журналіста, коли навіть серед заінтересованих народів немає вповні ясного погляду на це, що мало б статися на випадок розвалу СССР, докраного чи то в наслідок внутрішньої революції.

Трафаретно повторюється у нас класична Самостійна Україна та рівночасно практичні політичні потягнення говорять менше ясно. Візьмим для прикладу відомість, що приїхала з Європи про утворення Анти-большевицького Блоку Народів (АБН). Пресові комунікати тої революційної організації говорять, що до тої організації належать представники мало не всіх підсоветських народів, між ними теж представники росіян.

Раз в цій організації є представники росіян, то як можна думати, що вони погодилися б на поділ Росії на низку національних держав, що є рівнозначне з розвалом Російської імперії раз на все. Сидять там і росіяни, так це доказ, що вістря боротьби тої організації звернене не проти Росії гнобителями тих народів, але проти червоної влади большевиків. Значить, боротьба йде в першу чергу проти комуністичного режиму в Росії, а не

проти самої Росії, білої чи червоної.

Безперечно, що терор і гноблення України большевиками протягом останніх тридцять років звертають усю увагу та вістря українського визвольного руху проти червоної влади над Україною. Психологічно та чуттєво це зрозуміле, як відрухова акція проти цього, що нас всіх безпосередньо болить. Однак, логічно це не дається оправдати, бо різниця поміж червоними росіянами та білими чи красими лежить тільки в способах їх боротьби за посідання України. Цілі всіх росіян ці самі: не випустити України зі своїх рук.

Цю неясність слід у нас усувати тим більше, що ми маємо ще між собою українських політичних діячів, одні з яких підтупцюють за російськими соціалістами, другі на ділі остали по давньому прихильниками федерації України з Московією. Натомість, поміж російськими політичними діячами немає нині відповідальної людини, що погоджувалася б на відокремлення України від Росії. Це слід мати на увазі, бо цілу нашу увагу приковує боротьба проти советського комунізму, натомість боротьба проти Росії, як-вікової гнобительки українського народу, губиться серед тої протибольшевицької суматохи.

Таке ясне ставлення справи визволення українського народу є тим більше konieczне, що українським масам, які нині являються підпольно боряться проти Советської Росії, видається, що упадок большевиків в Росії автоматично принесе визволення України. Це погляд помилковий, який треба тепер розвіювати поки час та поки можна підготувати публічну опінію демократичних держав на саму істоту боротьби України за волю.

Якщо в Україні не стане російських большевиків, то будуть старатися влізти в Україну теж представники другої Москви, так само ворожі до українського народу, як влада Сталіна. Большевици в Росії це з історичної перспективи явище переходе. Якщо не впаде він насильно, то перейде еволюцію та лишиться патріотичною російською організацією. Але ані перша, ані друга ефемерність не принесе визволення України. Його може принести тільки розвал російської імперії, як такої, без огляду на її краску.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

Ол. Луговий.

Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОІМИ

30)

Говорили довгенько. Сторонний, колиб вчув їх розмову — нудився б, нісенітниця без змісту, от, аби не мовчати! Молодята розмова видавалася надто приємною, важною, без неї життя не було б таким повним. Тим більше, що розмовляючи, не раз собі поцілувалися, хоча поцілунок й шкодять здоров'ю. Десь перед другою поскидали черевик, — не хотіли побудити батьків, — легенько пострибали по сходах. Поставили в дверях між своїми кімнатами й ще розмовляли притишено.

Простояли б може й до ранку, дивлячись одно на одного, аж в кімнату увійшла заспана мати.

— Бійтеся Бога, діти! — докоряла неспотом. — Вже по другій!... А ви? Спати! Заждіть, батько вам відчитає завтра „патер ностер“!

— Не ввечері, мамо, нині! — Ростислав поправив.

— Нехай нині! — мати сварила. — Де ти як довго блукаєш? Ми поліцію хотіли вже повідомляти!... Гай, гай!... Спати!... Бо фарму обоє по-

бачите, як свої вуха! — загрозила відходячи.

Вони зайшли до Ростиславової кімнати, засвітили. Він дістав з вазілки світилки. Мамині — маленькою дівчиною, вже старшою жіночкою, з перед кількох років, третю, зняту з татом і ним — маленьким. Тато в однострою полковника російської гвардійської артилерії. Дві інших татові — одна в студентському однострою, друга в однострою полковника Української Армії. І своїх дві — одна, малою дитиною, знятий з великим вивчарем.

— Та ж ти викананий батько! — скрикнула, — порівнявши світилки з живим оригіналом, — Ірина.

— Не зовсім! У мене материні очі, уста... Ось порівняй! — подав більшу материну світилку.

— Справді! Закрий чоло й підборіддя — ти копія мате-

ри... Яка ж вона гарненька, любля!... — Ірина поцілувала світилку. — Тато, немов герой давнини!... Що це у нього за різні убори на кожній світильці?

Ростислав пояснив.

— О, то вої батьки визначні люди!... От, не сподівалася!... Дай мені по одній світильці!

— Вибирай, які краще тобі подобаються!... Це я самий! — подав своїх дві світилки. На одній подобав на перебране в цивільне військове німецького „бурша“.

— Е! Я тебе й живого бачу! — дівчина усміхалася збочено. Світилки взяла. — Ой, тут на дівчину подібний! Волосько не підстрижене! — казала посміхаючись. — Я прикрашу свій столик! Поставлю твого тата й маму напроти своїх, тебе посередині. Прокінуся — добрий ранок всім казатиму!...

— Мені скажеш до дверей,

я почую! — він сміявся. Ти дай мені світилки батьків і своїх!... Мені кривда була б...

— Своєї я не маю! Маю з передільних літ, щось у чотирнадцять!... Таке собі довгоноге худе, незграбне сотворіння!... Ніяково показати!

— Тобі так здається!... Ти й тоді гарненькою була, я певний.

— Я на твоєму столику рано все прилагоджу!

— Лагодь таки зараз! — озвався батько від дверей. З матір'ю вже кілька хвилин стояла, любувалася дитином. Зав'язував шнурки кимони, вдавав сердитого. Жебонять всю ніч, гей курчата!... Аж розвідно вже!...

— Ростислав показував світилки свого тата й мамі, — дочка виправдувалася. Я дивилася, ну... Не будемо ж мовчати, наче води в рот понабирали!... Батьки зацікавилися:

— А ну, покажи, доню! — казав пан Ставровиць підходячи.

Дочка притиснула світилки до грудей, по діточому набурчалася:

— Я для себе випрохала! Це мої!

— Дивись на неї! — насварил мати. — Мої!... А ти чия?

— Давай, давай!... Віддамо ж тобі! — Батько вихопив світилки з долоньок рук. Приглядався, забув, що вже дніє! Гомонів:

— Молодий і полковником вже був!... Трудно й розпізнати, коли б не вуса, — занатто батько на сина подібний!...

— Ростислав поправив протиприродну думку: Батько на сина не може бути подібний, тату, а навпаки!... Невже ж я так сказав? — батько здивувався. — А це мама! — впилися обоє очима у світилку. — Красуня, але сумна дуже. Видно біди нема-

ло зазнала... Відживе тут!... Я лиш тебе, синку, побачив, зразу пізнав, що з неабиякого панства походив! О, а твої? — кинувши оком на світилку, усміхнувся. — Що це за шапочка на тобі смішна така?...

— З Відня!... Минулої осені я думав в університет вписатися... Та клопоти з визном перешкодили!...

— Ви не знаєте, тату, що Ростислав повну гімназію о-світу закінчив? — підхопила Ірина.

— Звідки знатиму? — невинно питав батько. — Ти не даєш Ростиславу часу поговорити з нами, для себе тільки розвиваєш!... Мабуть зашлю тебе на форму, на ціле літо, щоб там не перешкоджувала!... Вибачай синку! — Звернувшись до Ростислава, — Мабуть доводилося часу про твоїх рідних доводитися, про нас тобі все розповісти!... (Дальше буде).

о. П. Корсуновський

Українська Республіканська Капеля

Як вона промощувала собі дорогу в широкий світ. Сторінка зі щоденника.

В пам'яті 25-річчя першого, троїмфу Української Республіканської Капелі в Європі (в місті Празі, Чехословаччина) помітив я був статтю в „Свободі“, в травні 1944 року. Тепер передаю з мого щоденника цю сторінку, де записаний другий наш виступ, 14. травня 1919 р.

...Середа. Зраня капеляни зійшлися на співанку, але вона не відбулася, бо нас запросили до студії „Кіно-Прага“, щоб зробити знімки на фільму. Це забрало багато часу.

Тут же була зроблена світлина Капелі в „європейських“ убраннях для себе й для реклами.

Популярність Капелі та українського імені росте як на дріжжах. В трамваях, ресторанах і на вулицях, скрізь чути розмови про нас. Впізнають нас по національних відзнаках (св. Михайло, Тризуб і Лев) на розетках українських кольорів в петлицях наших „візиток“. Чехи, святкуючи „медовий місяць“ своєї волі та незалежності, ходили із своїми чеськими відзнаками, підходили до нас і чіпляли нам свої відзнаки разом з нашими, а ми чіпляли їм свої, які мали в запасі.

Скрізь чути: — „це українці... Це ті незрівняні співаки“. Чехи не стримуються, щоб не обдарувати нас милим усміхом та привітанням.

Увечері, в 7-й годині, в „Сметановій Сіні“ „Общого Дому“ розпочався наш другий концерт у Празі. Вже вхід на естраду (це концертна зала і куртина нема) зробив на публіку імпозантне враження.

Співачку з двох протилежних дверей одночасно почали виходити панночки в білих шовкових убраннях, за ними чоловіки в чорних. Без шуму кожний став на своє місце на естраді. Це особливо значуще, бо на чеському концерті (Реквієм Берліоза) ми бачили, як вони на цю саму естраду виходили натовпом з гаміром і потім досить часу взяло, поки діригент розставив їх по голосам, але й після того стояли не в порядку, а гуртами. А їх же було на естраді всемеро більше, ніж нас.

Поява вже перших наших панночок викликала бурхливі оплески, котрі не затихали, аж поки вся Капеля не вийшла. Коли ж нарешті з'явився Кошиць, оплески перейшли в бурю овацій.

Залупали в повітрі згуки гмини: чеського, словацького, українського. Електрика залила вогниним морем світла всю залу.

Далі — наші чудові канти з могутніми розкатами грому басів та підземних октав.

Ентузіазм чехів росте й зростає... Вкінці відділу — вже маніфестація.

Від найбільшого чеського музичного товариства „Глаголь“, котре має 5,000 членів, підноситься Кошицеві велика пальмова вітка у величезному пучку лаврових гілок, перевищає чеською національною стрічкою.

— Ну, то нема чого й балакати з нами. Ми вас не розуміємо.

„Пращо“ таких панків капеля й досі не перестає відчувати на собі. Ще зранку до нас дійшли чутки, що росіяни закупили багато квитків на сьогоднішній концерт, щоб чехам залишилось їх менше, але й самим не прийти, аби було враження, що зала не заповнена, отже, значить, чехи не цікавляться українськими концертами. І дійсно, в залі було досить порожніх крісел. При тій цікавості, яку капеля викликала в Празі та після тих захоплюючих рецензій, які були поміщені у всіх часописах про перший концерт, це дійсно здавалось дивним. Дивувалися й самі чехи, котрі ще під час концерту, приходячи до Кошиця та гратуюючи йому — вибачалися, що зала не переповнена, що вони самі не розуміють, чому це так сталося, що їм соромно за своїх співгромадян.

А під час вечери, на котру запросили після концерту Кошиця й співаків чеські „гуденіки“ та публіка, було пролите світло на цю дивну справу. Квитки на концерт капелі, як зазначено було в афішах, продавалися в двох книгарнях. Коли чехи заходили до однієї з них, то касієрка казала їм, що вже всі квитки випродані. На мовили їй, як виявилось, казати так росіяни, з котрими вона симпатизувала з огляду на звичайне чеське москвофільство. Друга книгарня не погодилася на таке шахрайство і всі ній діставали квитки всі ті, що туди зверталися.

Завдяки заяві першої касієрки по Празі рознеслася вістка, що вже нема квитків. От і тому зала не була переповнена. Тим часом ця сама касієрка перед самим початком прислала до каси „Общого Дому“ всі квитки, які додано було їй продавати, з повідомленням, що... ніхто не питався за квитками... В одній книгарні всі випродані, а в другій... ніхто не питався.

Отже ясно! Крім цього ще виявилось що централь російської колонії видала суворий наказ збійкотувати „мазенинський“ концерт і на той день „в спешним порядке“ улаштувала свій російський концерт, на якому співали і... „малоруські песні“. Проте, ефект вийшов протилежний. Чехи досі мало чули про Україну, а визнавали лише Росію, на котру колись (за Ракузку — Австрію) були звернені всі їхні надії. На Росію дивилися вони як на визволителя цього словянства, у відношенні до котрої всякий сепаратизм рахувався злочином. Та тепер вони на власні очі побачили „братне“ відношення до менших народів, переконалися про „терпимість“ росіян до тих, хто не так думає, як їм бажається. Чехи як про якусь новину довідалися від нас, що в Україні українська мова була заборонена, адже навіть Австрія не забороняла їм чеської мови. Довідалися, що сорок мільйонів українського народу не мало права мати рідної школи, що навіть слова: Україна, укра-

„ТРОБЛЕЙКЕР“: ГЕНРІ А. ВОЛЕС. — Бувшиши вице-президент, Генрі А. Волес, народившись дошуму в Європі своїми загонистими промовами. Вернувшись до Злучених Держав він думає далі продовжувати цю „роботу“. Та, як кажуть, тут його не будуть брати так серйозно, як в Європі.

інець — рахувалися протизакопними. Українець, щоб не підпасти під „благословенне виманіє“ начальства, повинен був називати себе вигаданим словом „малорос“, а взагалі „руським“. Навіть поляки, литовці, татари та інші русифікувалися. Всі в Росії мусіли бути „руськими“!

То це, якби сповнилися наші давні мрії про визволення зпід німців і приєднання до Росії — то й ми повинні були б називатися „руськими“? — обурено скрикнули чехи. — Та цього ж і німці не робили! Під їхнім пануванням ми все ж користалися і своєю мовою і мали свої школи від найнижчої до найвищої! — Тепер ми бачимо, що й Росія не в меншій мірі ніж Австрія є тюрмою народів! Не дивуюмося, що нам тюрму будували чужі, ж і ми німці, але бачте, коли таку саму тюрму для своїх народів будують самі такі брати-словами. Ми все дивувалися, просто не розуміли бажання українців відокремитися від Росії та створити свою державу. Нам навіть здавалось, що це є зрада загальній слов'янській справі. Бачимо тепер, що до цього часу ми мали інформації з нечесних джерел.

Під час вечери виявилась цікава, але сумна подія. Більшість присутних вперше почула, що у Празі існує Посольство Української Народної Республіки...

Та, — зауважив наш великий прихильник Нечас, — ваш спів робить те, чого не сиді зробити ніяка дипломатія ані зброя. В ньому ви розкриваєте душу вашого великого народу, і ним наближаєте до нього серця всіх народів. Ним ви привертаєте до себе симпатії і співчуття не тільки тих, хто слухає вас безпосередньо, але й тих хто читає про ваш спів рецензії, котрих написано зприводу одного тільки концерту більше, ніж пишеться звичайно про яку-небудь найбільшу перемогу дипломатії або зброї. Тим більше, що в цих рецензіях впливає таке захоплення, з яким ні про що інше не пишеться так ніколи. Мало чувані й досі слова: Україна, українці — вбиваються в мозок і слухача і чита-ча, і вже назавжди там залиша-

ється. От оце найбільша ваша перемога!

Було на вечері багато й тих, хто чув капелю на першому концерті в „Народнім Діалі“. Одна „слесна“ (панна Йозефа Фіялова), котра кінчає курсу співу у найвидатнішого чеського артиста-співака, так оповідала про свої і бувших з нею в льозі на першому концерті переживання:

— Ми ще напередодні прочитали у „Венкові“ про спів капелі. Там він незвичайно розхвалювався. Нам здавалося, що це звичайний для всіх гастролирів спосіб, аби привадили публіку. Все ж ми зацікавилися, бо чули багато про російський спів, котрого не відрізняли від українського. Прийшли ми на концерт, так би мовити, з критичним настроєм, бо ми закохані в знаменитих наших чеських хорах та піснях. Тому й не почували нетерпіння, щоб скоріше підносилися куртина. Додам, що нас більше цікавило побачити ваші національні вбрання, в яких ми сподівалися побачити вас, чи вони кращі від наших. Не чекали ми чогось надзвичайного ще й тому, що, по нашому розумінню, вас було мало, а ми звикли до хорів, зложених із соток людей, масових. Коли ж підніслася куртина, і ми побачили вас на сцені — перше враження, котре виникло в нас, було почуття розчарування, навіть досади, що ви в європейських убраннях, а не національних. Тільки заімпонував нам прекрасний порядок, в якому ви стояли, — цього в нас не буває... Ми щиро привітали вас оплесками, яко своїх гостей, яко братів-словами. Коли ж ви почали співати, в наших душах, в наших серцях наче щось розірвалось... неможливо словами описати ті почування, які ми переживали. Це було для нас щось несподіване, якесь чудо! Скажу тільки, що першою фразою: „Кде домов муй“ — ви зробили те, що не тільки я, але й цілий театр був у ваших ніг... Ми хвилювалися, ми міцно стискували кулаки, ми плакали... Ми боялися... прокинутися із чарівного сну... Ми, чехи, побачили, що ми самі не вміємо співати свого власного гімну. Ми, так виходить, мусимо в українців навчитися, як його треба співати. (Це говорила вона з особливим притиском). Впродовж всього концерту ми просто божеволіли від захоплення і все боялися, що не задовольнимо вас своїми оваціями, боялися, що от-от концерт, наш пир душевний, закінчиться... а з тим прийде й кінець нашому щастю... Єдиною утіхою було, що це не останній ваш концерт. Сьогодні ми знову переживали те щастя і дуже жалкували тих, хто міг би слухати вас, але не дістав вступу завдяки заходам недобрих людей. Брати-українці! — Закінчуючи свою промову додала вона: — Прийшли ви до нас із своїми рідними співами і здобули наші серця. Тепер розділю з вами і ваші стремління до самостійного життя й розвитку. Від всієї душі бажаємо допомогти вам. Віримо, що всі слов'яни нарешті порозуміються і сполучаться в єдину велику родину. Будемо згадувати про вас, але цього мало — прийдемо до вас і будемо, працювати з вами. Хай живе Україна!

Пі слова були покриті гучними оплесками не тільки тих, хто були на концерті, але до них приєднались й ті, що припадкові в цей час вечеряли в обширній ресторані „Общого Дому“, та приєднались до дружньої бесіди, котра затягнулася далеко за північ. Так закінчився день 14. травня 1919 року, день другого троїмфу Української Пісні в Європі.

Чому не маємо приятелів?

(За „Українською Трибуною“).

(Докінчення)

Іншим відзеркаленням і мірою слабости цього звена є стан і рівень нашої сучасної товариської культури. Під цим треба розуміти щось більше, ніж тільки „гладкість та укладність“ чисто зовнішніх форм. Йдеться про плекання товарищескості, як одної з основних форм звичаєвих людських взаємин; її основою знову ж є головний приязнь. Де її немає, там товариська культура неможлива. На загал, українці (принаймні сучасної доби), мало себе відвідують; не люблять заходити до когось і не люблять приймати в себе. Під „прийняттям“, якщо вже воно реалізується, люблять не знати кому й для чого потрібну варварську „виставність“, яка багато коштує і не дає тих ефектів, які є властивим змістом і призначенням відвідин: бачити себе, довідатися взаємно про новини, про себе, поділитися думками, досвідом, дати собі взаємно свідомість і почуття спільності і різноманітної зв'язаності. Англомовні, французи, німці, найбільш цивілізовані нації світу не уявляють собі життя без їхнього „візиту“ чи „безуху“. Плекаючи культуру відвідин, вони їх завжди тримають матеріально на рівні адекватному з реальними фінансовими спроможностями господарів; у нас цю культуру „вбивають“ так само претенції гостей, як і фальшиво зрозуміла „гостинність“ господарів. Багато наших домів боїться відвідин, бо вважають, що не можуть „відповідно поставитися“, а багато відвідувачів приходять до знайомих з традиційною презумпцією, що їх „відповідно вгостять“. Наслідок такий, що люди в нас приватно майже з собою не сходяться. В нас мало українських „домів“. Зокрема в Західній Україні підмінкою товарищеских зустрічей і плекання товариської „культури“ була каварна.

Це має дуже далекоїдучі і важкі наслідки. За браком цього цементу товарищескості і приязні, при зумовленій цим внутрішній розсіпаності громадянства, немає ні форм, ні місць, де люди могли б з собою зустрічатися, ближче себе пізнавати, оцінювати себе з доброї сторони, бачити також свої позитиви. Наше громадянство і політичне життя було б багато здоровіше, цупкіше, більш сконсолідоване, а разом з тим, більш витривале на всікі зовнішні напасти і атаки, якби в нас люди жили більш товарищеским життям. Скільки непорозумінь, скільки підозрін, скільки взаємних обвинувачень можна б уникнути, коли б безліч наших людей, незалежно від передових, у всіх таборів, у всіх групах і партіях, мали волю справді бути тією „спільнотою“, про яку стільки пишеться і говориться. Єдиним тривким фундаментом цієї спільності може бути тільки почуття й атмосфера приязні; ні „сума інтересів“, ні „залізна дисципліна“ цього суспільного цементу не заступлять. Вся незломна, справді та могутня сила англо-саксонських держав та імперій полягає саме в цьому психологічному цементі; це суспільності, які не тільки відмовляються з себе внутрішній ненависті, але більше того, у безконечних формах і варіантах у всьому плекають атмосферу солідарності і приязні.

стосунків всередині, має свій відповідник і до стосунків на зовні. Так само, як самі між собою, не вміємо собі робити й зберігати приятелів і на зовні. Чому не маємо приятелів у світі, поза Україною? Не обманюймо себе. Ми їх не маємо. Про який нарід можемо з повним оправданням сказати, що є нашим добрим і вірним союзником? Про якого великого державного мужа сучасності можемо сказати, що він є вірним і переконаним заступником нашої справи? Не маємо їх тому, що за ці приязні не даємо, не робимо їх, не підтримуємо. Наша пропаганда ширення доброго імені українців, боротьба за визнання справедливості і слушності нашої справи починається від кожного з нас особисто; ніяка організаційна „пропагандивна референтура“, ніякі брошури і листівки, ніякі статті „пролясовані“ в тій чи іншій газеті не дадуть того, що дасть і мусить дати особиста постава та свідомість кожного з нас. Зміст нашої пропаганди закордоном мусить у першу чергу полягати на сумі цих особистих взаємин, що їх зможемо і зуміємо нав'язати з чужинецьким довіллям. Але підставою цих взаємин може бути і мусить бути тільки винні жити приязню і з'єднувати собі приятелів.

Безумовно, що є й об'єктивні причини того, що не маємо у світі приятелів. Не можемо їх мати серед народів, з якими стоїмо в боротьбі за нашу землю. Поза ними, українська справа псує багато плянів і проєктів серед тих великих і малих потуг сучасного світу, які по останній страшній війні хотіли б спокою й замирення і не хочуть ризикувати тією шансою, через висунення драгливої, невідгідної і „несвоечасної“ української справи. Об'єктивні умови для ставлення нашої проблеми у світі справді не є сприятливі. А, проте, можна і при тих умовах робити і зробити дуже багато. Ми в такому положенні, що з нашою справою ми мусимо йти до людей і не чекати, що вони прийдуть до нас. Ми не якесь заворожена царівна, за прихильності якої різні царевичі й королевичі мусіли б забігати. Також у приязні існує закон взаємності: приязнь — за приязнь. Щоб цю приязнь світу мати, треба її здобувати. Але це й саме оте свйство, яке нам так само у внутрішніх взаєминах між нами самими, як і на зовні, так важко дається.

Як було сказано, природа української людини має всі внутрішні предиспозиції для того, щоб розвинути в собі світлість приязні, доброзичливості, солідарності. Ми не є по натурі лихі люди; в багато дечому навіть кращі, ніж самі себе здається. Якщо йдеться про проблему побудови нашої внутрішньої спаяності і сили, і так само важливу проблему здобування для нашої справи симпатій чужого світу, мусимо так само у внутрішніх взаєминах, як і на зовні, вийти з нашого індивідуального чи гуртового гетта — і здобувати світ. Його не здобується тільки насильством, ненавистю, фізичним завоюванням. Не менш могутні, і завжди тривкіші є ті завоювання, яких робиться серцями, приязню, добротою і зичливістю — і тією зброєю мусимо навчитися володіти.

Зенон Пеленський.

УВАГА! ГЕМТРЕМК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СОЮЗОВЕ ВІЧЕ

ДЛЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ І НЕ-ЧЛЕНІВ, — відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 18. ТРАВНЯ (MAY 18. 1947)

в годині 3. пополудні

В УКРАЇНСЬКІМ ДЕМОКРАТИЧНІМ КЛЮБІ,
2376 GRAYLING STREET, HAMTRAMCK, MICH.

На вічу будуть промовляти І. В. Іванчук, гол. кон-
трольор; В. Дідик, гол. радний, та Д. Білецький, органі-
затор У. Н. Союзу. Вступ вільний для всіх.

Просимо ласкаво всіх до численної участі, а вже
обов'язково повинні прийти на ці збори всі урядники й
члени відділів 20, 94 і 146. Комітет.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЧАСОПИСНИХ ВИДАВЦІВ.
На з'їзді Американського Товариства Часописних Ви-
давців, що відбувся тому кілька днів в Нью Йорку,
вибрано нового президента, яким є Дейвід В. Гов
(середина), власник часопису „Фрі Прес“, Бурлінгтон,
Вермонт.

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

**„201 українських
Народних Пісень“**

Це збірник найкращих наших народних пісень на
п'яно 30 словами. Ціна примірника в звичайній оправі
\$2.00. Замовлення посилайте на адресу:

„СВОБОДА“
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

„КАРЕ“ поширює працю та приспіншує доручення пакунків

Під теперішню пору люди в Європі переживають велику нестачу в харчах та інших необхідних речах. Аби уможливити американцям допомогти своїм рідним та приятелям в Європі, КАРЕ — неприбуткова кооперативна організація, що висилає пакунки до Європи — старається приспіншити доручення замовлених пакунків. Про це заявив Пол Комі Френч — голова тої організації.

Він недавно вернувся з наради в Парижі, де були присутні всі керівники європейських місій КАРЕ. Предметом наради була справа, як приспіншити доручення різних чотирьох пакунків, що організація має до висилання.

Як заявив П. Френч, пакунки все доручаються згідно з гарантією, яку дає організація американським жертводавцям, не зважаючи на деякі місцеві затримки, спричинені порушеннями транспорту та комунікацій в зруйнованих районах.

Він оповів, як радісно приймають нові харчові пакунки КАРЕ та згадав також про велику потребу в текстильних виробках, особливо серед скитальців в Європі. „Вони найбільше терплять“, казав П. Френч. „Вони потребують всього. Пакунки КАРЕ з Америки не тільки дає їм дуже потрібні харчі та одяг, але і дає надію на завтра“.

П. Френч подав до відома про два рішення наради в Парижі в справі поліпшення та приспіншення праці: „В Цюриху, в Швейцарії, зорганізовано європейську центрально КАРЕ. На чолі її призначено Нютона К. Рандольфа, який був головою місії КАРЕ в Німеччині. Справи, з якими раніш зверталися до нас, до Нью-Йорку, тепер можуть бути позагладжені безпосередньо там.“

Крім того, щоби прискорити висилку розписок американським жертводавцям, заведено в канцелярії КАРЕ в Нью-Йорку спеціальні машини, що дають можливість висилати замовлення і розписки того дня, як ми їх дістаємо.

Остання новинка в праці КАРЕ — це новий пакунок з перкалем, що американці можуть замовляти для своїх рідних чи приятелів в Європі. В пакунку є 17 ярдів перкалевої матерії, включаючи матерію на чотири жіночі сукні, на чоловічі сорочки, мішку матерію на дитячий одяг чи на чоловічі штани та пражки, що можна різно вкати. Додано також матеріял до шиття. Подібно до інших пакунків КАРЕ з Америки, Поторів Івана від Дешевий Василя з с. Олексинці, Чортків.

6715. Ардан Дмитра і Петра, Казимир Євкі і Варвари з с. Полоння, Ясло, від Ардан Михайла.

6716. Фаст Олександри і Герман з Трекенту від Романовський Миколай.

6717. Стаховий, братів Кришталей Олександрів з с. Задвиря, Львів, від Савчин Євгена.

6718. Гонтарський Володимира з с. Олексинці, Любачів, Мисак Осипа від Бачинська Олени (Козій).

6719. Переймбіді Клементини (Березій), Тимчакевич Катерини (Паньків), від Березій Володимира.

6720. Королішини Петра з с. Гинович, Березани, від Королішин Федора.

6721. Назарічук Петра з с. Семаківці, Коломия, від Назарічук Василя.

6722. Деркач Івана від Кондолька Станіслава з с. Радловичі, Самбір.

6724. Нурка Василя з с. Хідновичі, Перемішль, від Попіль Івана.

6725. Семяновський Льва, Миколи і Йосифа з с. Брабо-вещ, Стрий, від Берездечий Олександра.

6726. Колосівський Ярослав з с. Заднішівка, Підволочиська, від Сидор Павла.

6727. До рідних і знайомих з с. Лисятичі, Стрий, від Іванців Миколи.

6728. Ковалик Анни з с. Чернево від Федина Йосифа.

6729. До кривних і знайомих від Гела Степана з с. Спасове, Сокаль.

6707. Пилдований Степана від Причка Володимира.

6708. Дзядик Софії і Катерини з с. Задуж, Сянік, від Дзядик Йосифа.

6709. Возник Евдокії (Рогальська) з с. Богатківці, Підгайці, від Рогальської Андрія.

6710. До тіток від Явчак Івана з с. Велике Поле, Сянік.

6711. Черевко Анни з с. Волоша, Дрогобич, від Лев Андрія.

6712. а) Саламаха Костя з с. Острів, Золочів, Коверко Маріза від Саламаха Петра і Софії.

6713. Кривенький Івана з с. Ларукова, Ропи Уласа з с. Борисковичі від Митрофанюк Лукаша.

6714. Дешева Олени (Пого-

харчами, з кодами, з вояновою матерією — цей новий пакунок коштує так само тільки десять доларів, включно з гарантованим дорученням.

В харчовім пакунку КАРЕ є 21 з половиною фунтів важких продуктів, таких як: цукор, кава, м'ясо, цукор, мука, сушені овочі, товщі, порошок з цілого, не збитого, молока, порошок з яєць та мило. В пакунку з кодами є два воянні військові коши.

матеріал до шиття та підшви і підплатки для направлення старих черевиків. В пакунку з вояновою матерією є три з половиною ярдів воянової матерії, підшви, гузіки та матеріял до шиття — з чого можна пошити мужеський костюм чи жіночий плащ.

Замовлення на якийсь зі згаданих чотирьох пакунків висилати на таку адресу:

CARE
50 Broad St., New York 4, N. Y.

6730. Мельник Мартин з с. Тейтківки, Рогатин, від Мельник Василя.

6731. Пущур з с. Гиничок від Дячу Ярослава з с. Розношівці, Збарж.

6732. До кривних і знайомих з Глинці від інж. Тимяк Сидора.

6733. Сайчук Олени від Сайчук Михайла з с. Карів, Рава-Руська.

6734. До рідних і знайомих від Шкарупа Антонини з Коломиї і Жук Володимира з с. Старяни.

6735. Мельник Степана, Мельничук І., від о. Мельничук Тата.

6736. Сірський Миколи і Анни з с. Соколяк, Золочів, від Якимець Михайла і Євгенії.

6737. Фіняк Івана, Замойський Михайла з пов. Бережани, від Бабухівський Івана.

6738. Маланчук Олени, Стоякевич Гриня, Шаран Антона з с. Ляшки Гор., Ходорів, Звозда Посифа, Макогон Якіма і Миколи, Хоманчук Михайла від Маланчук Степана.

6740. Гуло Павла від Гуло Константина.

6741. Лапка Наталі і Катерини з с. Добровілля, Дрогобич, від Кушна Наталі (Лапка).

6742. Шульга Юлії і Катерини, Пенсак Анни від Шульга Степана з Львова.

6743. Корнійчук Ісака з села Негайки, Камінець Подільський, від Корнійчук Петра.

6744. Цюпак Михайла з села рини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. А. СОЮЗУ

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 142 is holding its monthly meeting Sunday, May 18, 1947, in St. Peter & Paul Church hall after 2 and 3 p.m. Masses. All members are urged to come & pay their dues. — E. Lelick, Pres.; H. Prosciwe, Treas.; R. Joubert, Sec'y.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Тов. Українська Січ, від 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 18 травня, в У. Н. Домі, 181-183 Фінч-уї, в год. 6. вечір. — П. Мелен, предс.; О. Логин, кас.; І. Грабар, секр.

МІКАГО, ІЛІ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від 252, відбудуться в неділю, 18 травня, в год. 12. пополудні, в парохіальній гал. укр. прав. церкви св. Володимира при Корте-уї, в Омакві-Булварі. — І. Мегас, предс.; М. Батюк, секр.

САЙТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Відділ 312 повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в суботу, 17 травня, в год. 8. вечір, в домі парохіальній. Просимо прийти точно на час, бо є багато справ до розгляду. — В. Хміль.

РАЧЕСТЕР, Н. П. — Бр. св. Пасифа, від 217, дає до відома всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18 травня, в год. 2. пополудні, в гал. парохіальній. Обов'язково члени мають прийти на збори і виплатити свої забори до Бр. і У. Н. Союзу, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: П. Пасифа, предс.; Т. Шурот, кас.; А. Іванів, секр.

6760. Островський Івана з с. Добрині, Рогатин, від Островський Василя.

6761. Атаманюк Михайла з с. Торговиця, Товмач, від Головичук Івана.

6762. Колодій Андрія з с. Журавця, Перемішль, Осадя Михайла з с. Пакіст, Мостиска, від Колодій Ярослава.

6763. Киричук Прохора з с. Жидичина від Сардачук Олексія.

6765. Голубець Івана з с. Малиговичі, Перемішль, від Жиків Емілія з с. Ружобовичі.

6766. Воробій Пилипа з села Баворів, Тернопіль, від Воробій Павла.

6767. Злупко Григорія від Похмурський Йосифа.

6768. Навалковский Теодора від Михайлович Петра.

6769. Косович Пелагії від Стасина Володимира.

6770. Федик з Білого Каміня, Золочів, від Водушчик Маріяна і Євгена.

6771. Кавчик Андрія і Миколи від Франко Миколи.

6772. а) Харків Володимира з с. Немилів, Радехів, від Гавришук Софії (Кольба) і Степана.

6772. б) Терехів Сергія від Мішенко Вадима.

По інформації писати до: United Ukrainian American Relief Committee P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В записках просимо кожному подати групу і число.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СЛУЖБА БОЖА
Літургія св. ІОАННА ЗЛАТОУСТОГО
НА МІШАНИЙ ХОР

• МУЗИКУ СКЛАВ
ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ
НА ПІДСТАВІ НАПІВІВ ІРМОЛОЯ ЛЬВІВСЬКОГО
ТА ПРОСТОПІНІЯ ПІДКАПАТСЬКОГО

Ціна \$2.50.

Замовлення wraz з належністю слати до: "СВОБОДА"

81-83 GRAND STREET (P. O. BOX 346) JERSEY CITY 3, N. J.

НІО ГЕВЕН, КОНН. — Тов. Любон, від 370, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18 травня, в гал. церковній, зараз по Ст. Болі. Просимо членів прийти на час і виплатити свої забори і довги. — Уряд.

ГАРТДОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Івана Христителя, від 277, відбудуться в неділю, 18 травня, в церковній гал. 23 Воллот-уї, в год. 2. пополудні. Кожен член обов'язаний прийти на ці збори і виплатити свої забори; також є багато справ до розгляду. Просимо всіх членів і членів місячних зборів, бо деякі із наших членів бажають змінити ідею зборів. — За уряд: С. Вишневський, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 372, відбудуться в суботу, 17 травня, в год. 8. вечір, в домі де знаходиться. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Головак, предс.; В. Реновський, кас.; П. Ярем, секр.

СТЕФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від 350, відбудуться в неділю, 18 травня, в год. 2. пополудні, в церковній гал. на Грінві-Еве. Просимо всіх членів і членів місячних і позамісячних, прийти точно на час, бо є важкі справи до розгляду. Рішення приймаємо доповіддю членами, щоби виплатити свої забори. — В. Карий, предс.; В. Блажук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АР. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від 206, відбудуться в суботу, 17 травня, в парохіальній гал. 74 Герріс-Еве, в год. 7. вечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важкі справи до обговорення і розгляду. — І. Козельський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від 239, відбудуться в суботу, 17 травня, в год. 8. вечір. Біжні справи буде розглядати секретар вже від год. 6.30. З огляду на тілий справи прийнятих усіх членів кожен. — Уряд.

НІО ЙОРК, Н. П. — Місячні збори Тов. Зоря, від 69, відбудуться в суботу, 17 травня, в год. 8. вечір, в церковній гал. св. Юрія, 331 7-уї. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. квітня 1947 року помер у 50. році життя

ІВАН КОНІКЕВИЧ, член від 330 У. Н. Союзу в Літ-Фалс, Н. П.

Покійний походив з села Полілля, повіт Чортків, Західна Україна. До Союзу вступив 1915 року. Похоронив у смутку жону Марію, 3 дочки і 2 сина та 4 внуки.

Похорон відбувся 14. квітня на цвинтарі Преспект-Гіт у Говер-віл, Н. П. — В. П. П.

Н. Паламар, секр.

Дня 29. квітня 1947 року помер у 59. році життя

ТЕОДОР КУЛЬЧИЦЬКИЙ, довголітній член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від 137 У. Н. Союзу в Вест-Істон, Па.

Покійний родився в селі Волощина Велика, повіт Самбір. До Тов. У. Н. Союзу вступив у 1925 році. Покійний оставив у смутку жону Юлію, сина, дві дочки і п'ять внуки.

Похорон відбувся 2. травня в домі дочки і укр. гр.-като. церкви св. Духа при участі рідних, знайомих і членів нащадку. Похоронено покійного на парохіальній цвинтарі в Вегнервіл, Па. — В. П. П.

С. Колодуб, секр.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо з вашого забезпечення. Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієнт

KAIN MORTUARIES, INC. Найбільший український погребовий зарядчик в Америці

S. KANAI KAIN, Pres. 433 STATE STREET PERTH AMBOY, N. J. Phone PE 4-4646

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК 86 ELIZABETH AVENUE, NEWARK, N. J. Phone Blagow 3-6763 ELIZABETH, N. J. 228 WEST JERSEY STREET Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджає погребми по \$150 ціна так низька як ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 8th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ і ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. ORchard 4-3568

FRANCIS & CHAPPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.) BRONX, N. Y. Tel. MElrose 8-6577

Почувши цей дивний голос, Тарзан здивовано поверну своє лице.

Хвилину пізніше якась дивна постать вибігла з гущавини.

Видаючи радісні оклики, вона гнала впоперек прогалини...

...і кинувшись на перестрашенного малпочовика, поцілувала його в лице

ТАРЗАН, ч. 1598. Влізлий чужинець.